

Carmen-Camelia Rădulescu
Ionuț Popa

art Klett

Geografie

Caietul elevului
Clasa a IV-a

Cuprins

Unitatea 1. Elemente de geografie a orizontului local și apropiat

Orizontul apropiat

- Clasa, școala, cartierul, localitatea 8
- Orientarea și distanțele în orizontul apropiat ... 10
- Planul clasei, al școlii, al locuinței 12
- Planul cartierului și planul localității 14

Orizontul local

- Orizontul, linia orizontului, punctele cardinale . 16
- Hărți ale orizontului local 18

Caracteristici generale observabile ale orizontului local

- Relief, hidrografie, vegetație 20
- Populație, așezări, activități ale oamenilor. 22

Modificări observabile și repere de timp

- Modificări observabile în realitatea înconjurătoare 24
- Repere de timp: ora, ziua, săptămâna, anul, calendarul 26

De la orizontul local la țară

- Localitatea natală. Regiunea înconjurătoare .. 28
- De la orizontul local la regiune și țară..... 30
- Portofoliu: Fișă de observare a orizontului local 32
- Sinteză 34
- Autoevaluare 35

Unitatea 2. România - Elemente de geografie generală

Limite și vecini

- Limite și vecini 38

Caracteristici naturale

- Relief. Caracteristici generale și trepte de relief 40
- Clima, apele, vegetația, animalele și solurile 42

Caracteristici introduse de om

- Locuitorii și așezările omenești 44
- Activitățile economice
  - A. Resursele naturale și activitățile industriale . 46
  - B. Principalele produse agricole 48
  - C. Transporturile și căile de comunicație 50
- Sinteză 52
- Autoevaluare 53
- Recapitulare și Evaluare 54

Unitatea 3. România - Elemente de geografie regională

Marile unități geografice ale României

- Munții Carpați 58
- Dealurile și podișurile 64
- Câmpiile și Delta Dunării 70
- Portofoliu. 74

Caracteristici geografice ale regiunii

În care este situat orizontul local

- Caracterizarea regiunii din jurul orizontului local 76

Organizarea administrativă a României

- Organizarea administrativ-teritorială actuală . 78
- Orașul București, capitala României. 80
- Caracterizarea geografică a județului și a localității în care este situat orizontul local . 82
- Sinteză 84
- Autoevaluare 85

Unitatea 4. România în Europa și pe glob

România în Europa

- Poziția geografică a României în Europa 88
- Țările vecine României 89

Europa – un continent al planetei

- Europa – scurtă caracterizare geografică 90
- Europa și România – elemente comune 91
- Uniunea Europeană 92

Terra – planeta noastră

- Terra – caracteristici generale 94
- Continentele și oceanele Terrei 96

Terra – o planetă a Sistemului Solar

- Terra – o planetă a Sistemului Solar 98
- Planiglobul – imaginea Terrei. 99
- Sinteză 100
- Autoevaluare 101
- Recapitulare și Evaluare 102

Unitatea

1

Elemente de geografie a orizontului local și apropiat

■ Orizontul apropiat

Clasa, școala, cartierul, localitatea

Orientarea și distanțele în orizontul apropiat

Planul clasei, al școlii, al locuinței

Planul cartierului și planul localității

■ Orizontul local

Orizontul, linia orizontului, punctele cardinale

Hărți ale orizontului local

■ Caracteristici generale observabile ale orizontului local

Relief, hidrografie, vegetație

Populație, așezări, activități ale oamenilor

■ Modificări observabile și repere de timp

Modificări observabile în realitatea înconjurătoare

Repere de timp: ora, ziua, săptămâna, anul, calendarul

■ De la orizontul local la țară

Localitatea natală. Regiunea înconjurătoare

De la orizontul local la regiune și țară

■ Portofoliu: Fișă de observare
a orizontului local

■ Sintează

■ Autoevaluare

CUVINTE-CHEIE:

■ orizont apropiat ■ orizont local

■ puncte cardinale ■ plan

■ semne convenționale ■ legendă ■ hartă

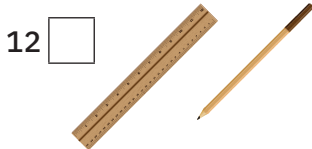
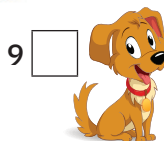

I. Toby este roboțelul care te va ajuta să descoperi și să înțelegi lumea din jurul tău. El a adunat diferite obiecte din orizontul tău apropiat și le-a marcat cu numere de la 1 la 15. Privește cu atenție aceste obiecte și răspunde la cerințele următoare.

13

1. Scrie pe spațiile punctate din casetele de mai jos numele corespunzător fiecărui obiect adunat de Toby.

1. ....

2. ....

3. ....

4. ....

5. ....

6. ....

7. ....

8. ....

9. ....

10. ....

11. ....

12. ....

13. ....

14. ....

15. ....

2. Identifică obiectele care nu sunt specifice într-o sală de clasă și bifează cu X caseta corespunzătoare fiecăruia dintre acestea.

II. Toby este foarte inventiv. A reprezentat schematic, sub forma unor pătrate, elementele din orizontul tău apropiat, adică *sala de clasă și școala în care tu înveți, cartierul și localitatea în care trăiești.*

Scrie în casetele libere ce element din orizontul tău apropiat ar reprezenta fiecare pătrat.

Four light purple rectangular boxes for writing answers, aligned with the squares above.

III. Imaginea alăturată prezintă cartierul lui Bogdan. Analizează această imagine și răspunde la următoarele cerințe:

1. Citește enunțurile de mai jos și încercuiește termenul (cuvântul) dintre paranteze pe care îl consideri corect pentru a exprima realitatea ilustrată în imagine.

Pentru Bogdan, orizontul apropiat este reprezentat de (*blocul, cartierul*) în care locuiește. În drumul său (*anual, zilnic*) de acasă până la școală, el traversează mai multe (*localități, străzi*). După ce își face temele, Bogdan se plimbă cu (*bicicleta, mașina*) prin parcul aflat în fața (*blocului, școlii*). Este foarte mândru că lângă blocul său este situată clădirea (*Polizei, Spitalului*). Când va crește mare, el vrea să devină polițist.

2. Observă străzile, clădirile și celelalte elemente din imaginea de mai sus. Precizează o asemănare și o deosebire între cartierul în care locuiești tu și cartierul lui Bogdan.

Asemănare:

.....
 .....

Deosebire:

.....
 .....

IV. Citește cu atenție enunțurile următoare. Scrie în caseta liberă din dreptul fiecărui enunț litera **A**, dacă este adevărat, sau litera **F**, dacă este fals.

1. Cartierul cuprinde mai multe străzi, case, blocuri și localități.

2. Orizontul apropiat reprezintă spațiul din jurul nostru, în care ne desfășurăm activitatea zilnică.

3. O localitate poate să cuprindă mai multe cartiere.

Three light purple rectangular boxes for marking answers (A or F) next to the questions.

I. Privește imaginea alăturată și răspunde următoarelor cerințe.

1. Scrie pe spațiile punctate:

a. în ce parte a imaginii se află dulapul cu materialele necesare la ora de geografie;

.....

b. dacă stai cu fața la acest dulap, în ce parte sunt situate planșele explicative;

.....

c. în ce parte a imaginii se poate observa o parte din catedră.

.....

2. Imaginea de mai sus prezintă clasa în care învață cei patru prieteni: Ana, Doru, Alex și Vlad. Citește cu atenție textul următor și marchează în casetele libere din imagine poziția în sala de clasă a fiecărui prieten: cu cifra 1 banca Anei, cu cifra 2 banca lui Doru, cu cifra 3 banca în care stă Alex și cu cifra 4 banca lui Vlad.

Ana este o elevă silitoare și mereu dorește să fie prima care iese la tablă. Din trei pași ajunge rapid la tablă deoarece stă foarte aproape de catedră. În pauză îi place să privească pe fereastră din stânga băncii sale. La ora de geografie face mereu echipă cu Vlad care stă în banca din dreapta ei. Alex stă în banca din spatele lui Vlad. Dacă Alex și Vlad vorbesc între ei în timpul orei, Ana se întoarce rapid spre dreapta și le face observație. Doru face echipă cu Alex, deoarece banca lui Alex se află situată în stânga sa. Când este nevoie, Doru aduce din dulap materialele necesare lecției, deoarece dulapul se află în dreapta băncii sale.

II. În imaginea alăturată sunt prezentate câteva instrumente de măsură. Scrie pe spațiile punctate:

1. Cum se numește fiecare dintre aceste instrumente de măsură:

a. ....

b. ....

c. ....

d. ....

2. Litera cu care este marcat:

• instrumentul de măsură utilizat frecvent de către elevi .....

• instrumentul de măsură utilizat de către tâmplar .....

3. Numele instrumentului cu care ai putea să măsoari:

• dimensiunile caietului de geografie .....

• dimensiunile unei fețe de masă .....

• distanța de la tablă până la catedră .....

III. Ajută-l pe cățelul Patrocle să ajungă la castronul cu mâncare! Să ne imaginăm că, printr-o minune, Patrocle ar ști să citească. Ar fi tare nostim, nu-i așa? Dar să revenim. Descrie pe spațiul de mai jos drumul pe care ar trebui să-l urmeze Patrocle pentru a ajunge la osul mult râvnit. Folosește-te pentru a prezenta acest drum de următoarele cuvinte: *înainte, înapoi, în față, în spate, la dreapta, la stânga.*

.....

.....

.....

.....

.....

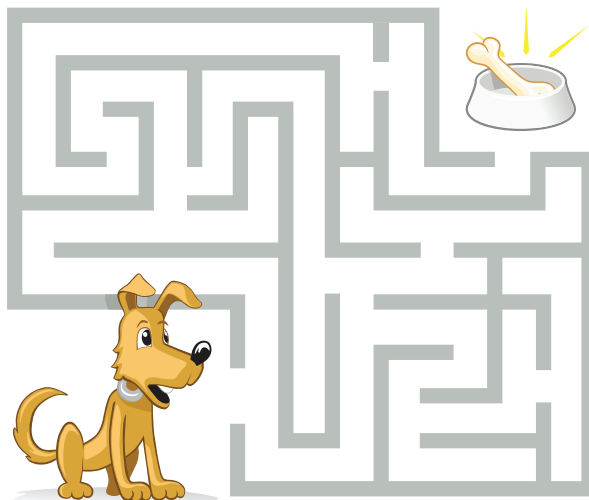
.....

.....

.....

.....

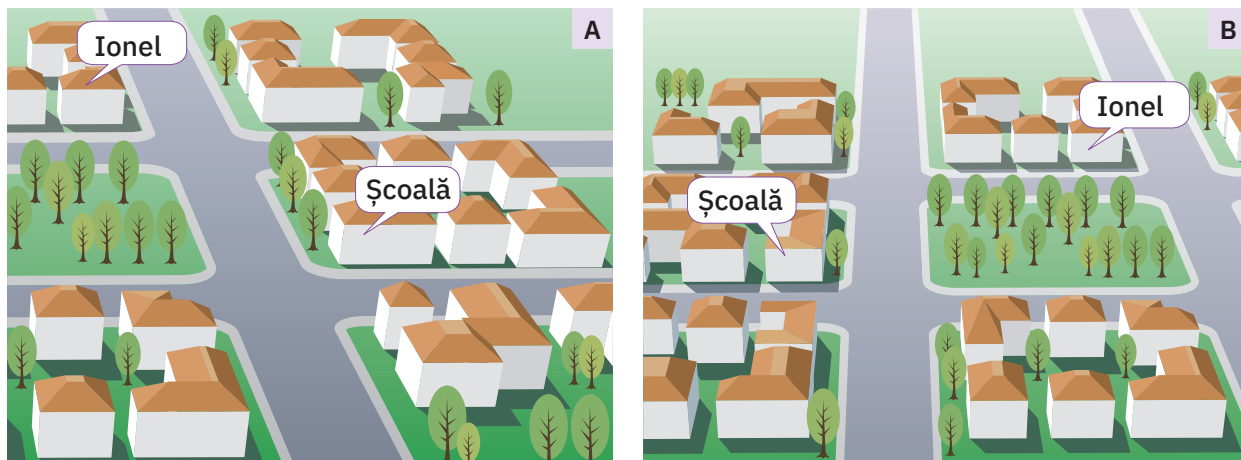
.....

IV. Toby cunoaște foarte bine cartierul în care locuiește bunul său prieten Ionel. Iată ce și-a notat Toby în agendă:

În fața casei în care locuiește Ionel se află un parc. Când se plimbă prin parc, Ionel poate vedea fereastra de la sala sa de clasă deoarece școala la care învață se află peste drum de parc. Drumul său de acasă până la școală este foarte simplu. Dimineața iese din casă și face la dreapta. Uneori, dinspre partea sa stângă aude cucul care cântă vesel în parc. Apoi, el traversează strada principală din cartier, mai face trei pași spre stânga și iar traversează o străduță mai mică. Mai merge înainte câțiva metri și gata, a ajuns la școală.

Ai aflat deja că Toby este un roboțel tare simpatic, dar uneori are probleme cu cipul de memorie. Într-o zi a vrut să deseneze cartierul în care locuiește bunul său prieten Ionel, dar cipul i s-a defectat și a realizat nu unul, ci două desene, pe care le poți observa și tu mai jos.

Dacă ai citit cu atenție însemnările lui Toby, scrie în caseta liberă alăturată litera cu care este marcat desenul care prezintă în mod corect cartierul lui Ionel.

.....

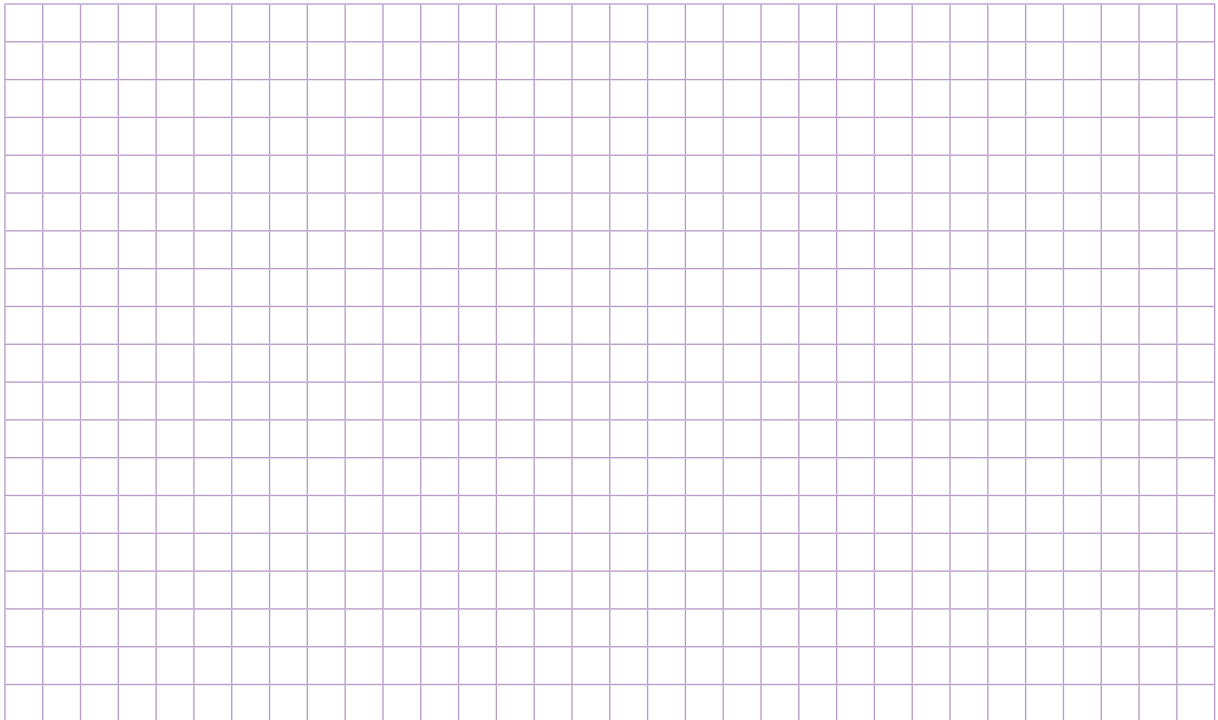
I. Citește cu atenție enunțurile următoare. Scrie în caseta liberă din dreptul fiecărui enunț litera **A**, dacă este adevărat, sau litera **F**, dacă este fals.

1. Desenul prin care se pot reprezenta porțiuni din orizontul apropiat poartă numele de plan.
2. Pentru a fi reprezentate pe plan, toate elementele (obiecte, clădiri, străzi etc.) trebuie micșorate.
3. La întocmirea unui plan se folosesc diferite simboluri (culori, figuri geometrice etc.) numite semne convenționale.

II. Citește cu atenție cele patru etape care trebuie parcurse pentru realizarea planului clasei. Stabilește ordinea corectă a acestor etape. Numerotează de la 1 la 4 aceste etape, scriind în fiecare casetă numărul corespunzător.

- se desenează pereții, ușile, ferestrele;
- se stabilesc semnele convenționale pentru pereți, uși, ferestre etc.;
- se măsoară lungimea pereților, a ușilor, a ferestrelor și a celorlalte obiecte importante din clasă;
- se stabilește de câte ori se micșorează dimensiunile măsurate pentru a le reprezenta pe caiet.

III. Întocmește și tu planul clasei. Poți să consideri că $1\text{ m} = \text{un pătrățel}$. Nu uita să notezi în legenda de mai jos semnele convenționale folosite la întocmirea planului.

Legendă:

IV. Cei mai mulți prieteni ai lui Toby sunt elevi, la fel ca tine, în clasa a IV-a. Astăzi, Toby a primit o scrisoare de la Oana. În scrisoare Toby a găsit imaginea de mai jos care prezintă școala Oanei și cele două planuri ale școlii. Iată ce i-a scris Oana lui Toby:

Dragă Toby,

Am atașat la scrisoare o imagine a școlii mele și două planuri ale parterului. Unul dintre aceste planuri este cel corect. Pentru a afla planul corect al școlii, îți dau câteva indicii:

1. *la parterul școlii sunt douăsprezece săli de clasă și două cabinete (de geografie și de informatică); clasa mea are un perete comun cu cabinetul de geografie;*

2. *dacă intri în școală ca musafir, pe partea stângă poți afla informații de la secretariat și poți intra eventual și în biroul directorului; dacă vii însoțit de un părinte interesat de situația școlară a copilului său, atunci pe dreapta veți găsi cancelaria.*

„Privește Toby la școala mea,

Citește și descrierea.

Puțin atent dacă vei fi,

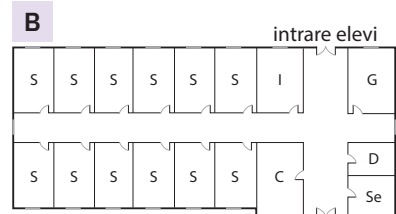
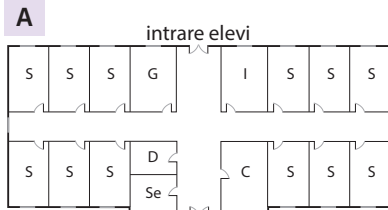
Planul corect îl vei descoperi!“

Cu drag, Oana

Tu știi care este planul corect al parterului școlii unde învață Oana?

Citește cu atenție indicațiile Oanei și legenda planului.

Scrie în caseta alăturată litera cu care este marcat planul corect.

Legendă:

S – săli de clasă;

G – cabinet de geografie;

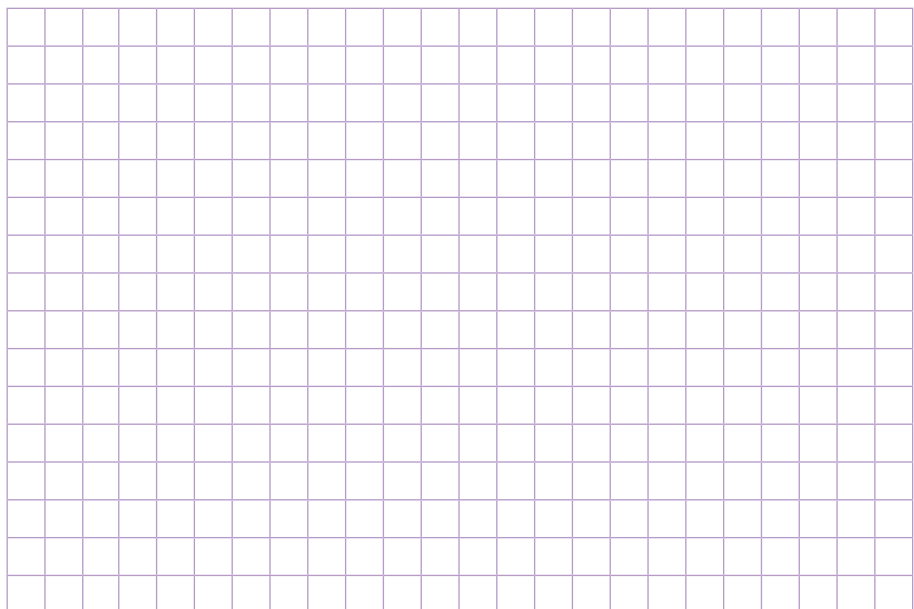
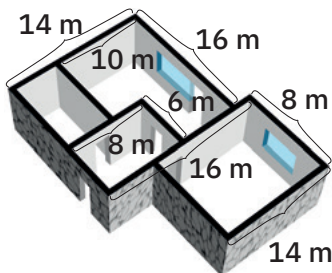
I – cabinet de informatică;

Se – secretariat;

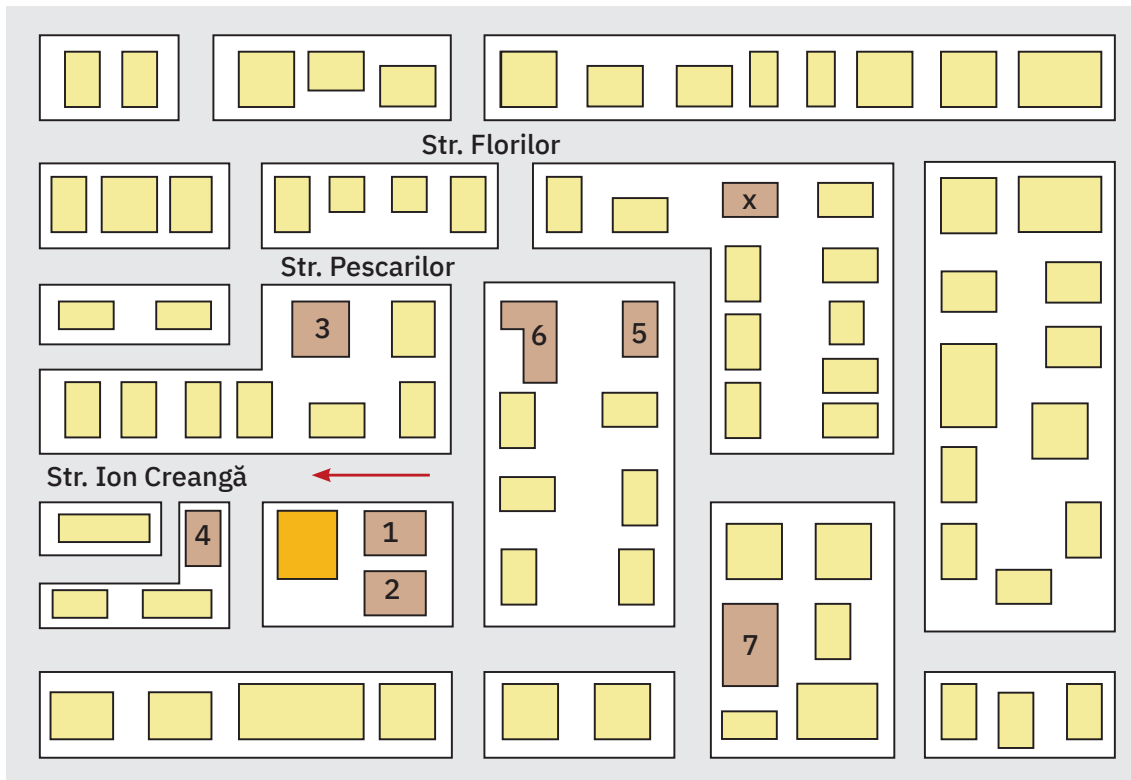
D – biroul directorului;

C – cancelarie.

V. Sigur vrei să iei astăzi un calificativ MAXIM! Observă, cu mare atenție, locuința din imaginea de mai jos. Urmărește dimensiunile pereților, poziția ușilor și a ferestrelor și întocmește planul acestei locuințe. Ține cont de faptul că un pătrățel = 1 m în realitate!

I. Desenul de mai jos prezintă planul cartierului *Ion Creangă*. După cum observi, din legenda acestui plan lipsesc câteva informații.

Legendă

școală

clădiri importante

locuințe

străzi

1. ....

2. ....

3. poștă

4. ....

5. farmacie

6. cabinete medicale

7. magazin universal

1. Privește cu atenție planul cartierului și, urmărind indicațiile de mai jos, completează spațiile punctate din legendă cu informațiile corespunzătoare.

Școala este situată pe strada Ion Creangă. Dacă ai localizat pe plan școala, în dreapta școlii vei observa grădinița și, în spatele grădiniței, clădirea bibliotecii. Să presupunem că te plimbi pe strada Ion Creangă pe direcția indicată, pe plan, prin săgeata roșie. După ce treci de școală, vei găsi o librărie.

2. Observi pe plan o clădire marcată cu semnul X? Scrie în spațiul de mai jos pe ce stradă este situată această clădire.

.....

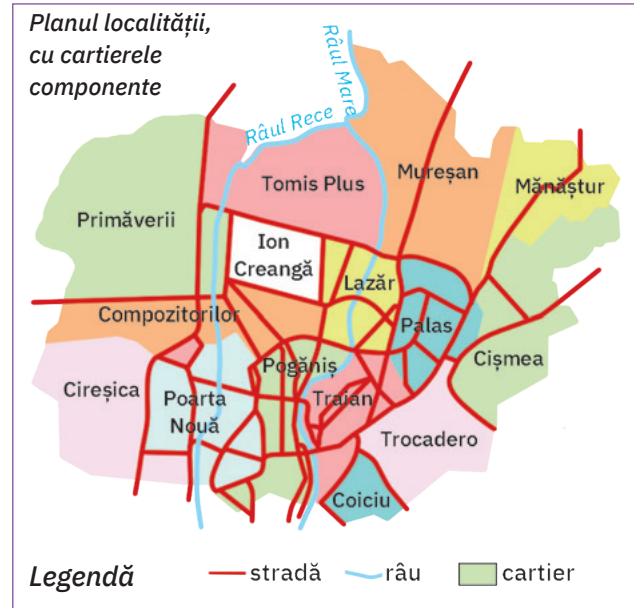
II. Iată și planul localității din care face parte cartierul *Ion Creangă*. Studiază cu atenție planul localității și scrie pe spațiile punctate răspunsurile la următoarele cerințe:

1. Câte cartiere compun această localitate?

.....

2. Cum se numesc cartierele învecinate cu cartierul *Ion Creangă*?

.....
 .....
 .....
 .....
 .....
 .....

3. Cum se numesc cele două râuri care traversează această localitate?

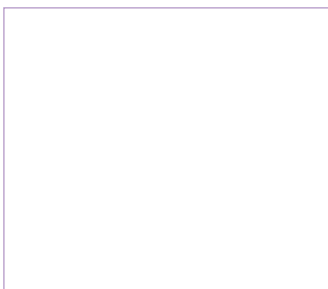
.....

III. Alege semnul convențional, asociind, prin săgeți, fiecărui element menționat în coloana A, simbolul corespunzător marcat în coloana B.

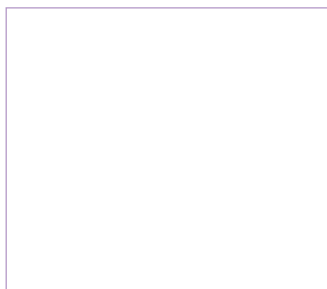
A		B
1. apă curgătoare		a.
2. cale ferată		b.
3. parc		c.
4. spital		d.
5. stradă		e.

IV. Imaginează-ți că trebuie să realizezi planul unui spațiu care cuprinde: o pădure de brazi, o livadă de meri, un lac. Desenează în casetele de mai jos simbolul pe care ai putea să-l folosești ca semn convențional pentru fiecare dintre elementele indicate.

pădurea de brazi

livada de meri

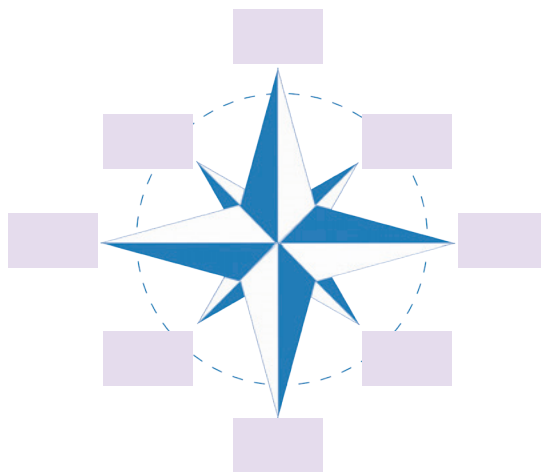
lacul

I. Citește enunțurile de mai jos și scrie în caseta liberă termenul dintre parantezele alăturate pe care îl consideri corect.

1. Spațiul pe care îl cuprinzi cu privirea până la linia orizontului alcătuiește ____	(orizontul, zarea)
2. Linia orizontului pare mai îndepărtată și mai dreaptă atunci când ne aflăm într-o zonă ____	(de câmpie, muntoasă)
3. Dacă te-ai afla pe vârful unui munte, linia orizontului ar părea foarte ____	(apropiată, îndepărtată)

II. Completează roză vânturilor, scriind în casetele libere punctele cardinale și intercardinale corespunzătoare.

III. Desenul de mai jos a fost realizat de Andra, după ce a învățat că poziția Soarelui pe bolta cerească ne ajută la orientare.

Privește, cu atenție, desenul Andrei și scrie în casetele libere de mai jos răspunsurile la cerințe

1. Spre ce direcție se deplasează buburuza, dacă Soarele:
  - a. abia s-a ridicat deasupra liniei orizontului.
.....
  - b. se îndreaptă iute spre apus.
.....
2. Spre ce direcție se îndreaptă veselul cățeluș, dacă în spatele său ar fi partea de orizont numită miazănoapte.
.....
.....

IV. Privește desenul alăturat. Mașina care transportă lapte trebuie să ajungă în locul marcat, pe desen, cu litera A. Șoferul nu cunoaște drumul și a urmat traseul marcat, pe desen, cu săgeți.

1. Scrie în spațiul de mai jos traseul urmat de șofer, folosind punctele cardinale.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. Descoperă cel mai scurt traseu pe care ar fi trebuit să-l urmeze șoferul. Marchează acest traseu pe desen, prin săgeți de culoare albastră. Descrue acest traseu pe spațiul de mai jos.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

V. Hai să desenăm! În centrul imaginii alăturate se află un cub.

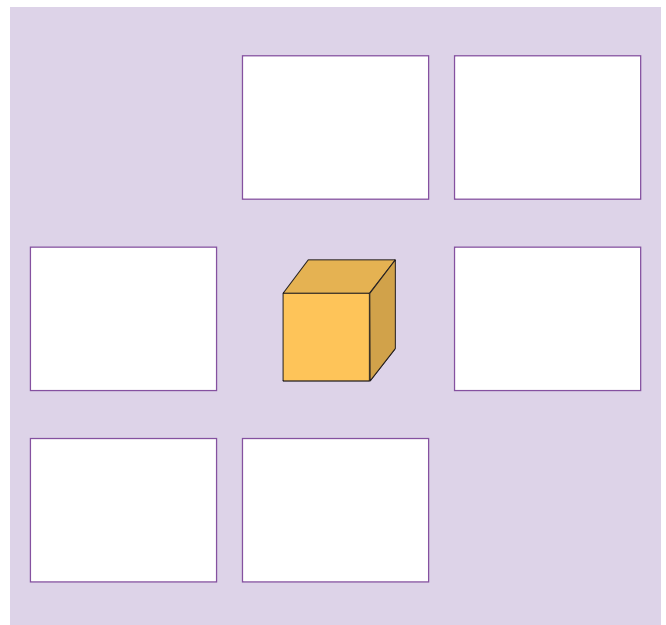
1. După indicațiile de mai jos, desenează în casetele libere:

- la nord de cub, un pătrat;
- la est de pătrat, un cilindru;
- la sud de cilindru, un triunghi;
- la vest de triunghi, un dreptunghi;
- la sud de dreptunghi, un con;
- la est de con, un cerc.

2. Scrie în casetele libere de mai jos numele figurilor sau ale corpurilor geometrice situate:

a. la sud de cub

b. la vest de cub

1. Caracteristici naturale

Notă: Completează spațiile punctate sau bifează cu un X caseta sau casetele corespunzătoare răspunsului tău.

I. Date generale

- Numele și prenumele elevului: .....
- Clasa: .....
- Școala: .....
- Localitatea natală: .....
- Regiunea (județul) în care este situată localitatea natală: .....
- Sursele de informare:
  - observații realizate în timpul excursiilor
  - informații obținute prin studiul personal
  - informații obținute prin studierea hărților orizontului local
  - alte surse: .....

II. Caracteristici ale reliefului

- forma de relief predominantă din orizontul local: .....
- înfățișare generală: .....
- înălțimea aproximativă: .....
- semnul convențional folosit pentru reprezentarea acestei forme de relief pe hărțile orizontului local: .....

III. Caracteristici ale hidrografiei

- tipurile de ape care există pe teritoriul studiat:
  - ape curgătoare: pâraie râuri fluvii
  - ape stătătoare: lacuri bălți mlaștini
- denumirile acestor ape care se găsesc pe teritoriul studiat: .....

IV. Caracteristici ale vegetației

- scurtă descriere a vegetației predominante din orizontul local: .....
- specii de plante din orizontul local: .....

2. Caracteristici introduse de om

I. Date generale

- Numele și prenumele elevului: .....
- Clasa: .....
- Școala: .....
- Localitatea natală: .....
- Regiunea (județul) în care este situată localitatea natală: .....
- Sursele de informare:
  - observații realizate în timpul excursiilor
  - informații obținute prin studiul personal
  - informații obținute prin studierea hărților orizontului local
  - alte surse: .....

II. Informații privind populația

- numărul aproximativ de locuitori:
  - din localitatea natală
  - din regiune/județ
- aspecte specifice ale populației (descrie o tradiție/un obicei sau portul popular caracteristic):
.....
.....
.....
.....

III. Informații privind așezările omenești din orizontul local

- tipul de așezare în care locuiești:
  - așezare rurală
  - așezare urbană
- aspecte privind așezarea natală (vechime, înfățișare, clădiri principale etc.):
.....
.....
.....
.....
- numele așezărilor urbane și rurale pe care le-ai vizitat:
.....
.....

IV. Informații privind principalele activități ale oamenilor

.....
.....

Orizontul este reprezentat de întregul spațiu pe care putem să-l cuprindem cu privirea până la linia orizontului.

Spațiul din jurul nostru, în care ne desfășurăm existența zilnică, reprezintă orizontul apropiat.

Localitatea natală și spațiul din împrejurimile sale formează orizontul local.

Linia imaginară pe care o vedem de jur împrejurul nostru unde ni se pare că cerul se unește cu pământul se numește linia orizontului sau zare.

Pentru a ne orienta și a ști în ce direcție să ne deplasăm ca să ajungem în locul dorit, utilizăm punctele cardinale.

Desenul care prezintă porțiuni din orizontul apropiat poartă numele de plan.

Desenul care prezintă spații mai mari de pe suprafața Pământului sau chiar Pământul în întregime poartă numele de hartă.

- Sunt reprezentări micșorate și convenționale.
- Conțin: titlu, scară, legendă.
- La întocmirea lor se respectă orientarea după punctele cardinale.

Relieful este format din totalitatea ridicăturilor și adânciturilor care se găsesc la suprafața Pământului. Principalele forme de relief sunt: *câmpiile, dealurile, podișurile și munții*.

La suprafața Pământului se găsesc ape curgătoare (*pârâuri, râuri, fluvii*) și ape stătătoare (*mlaștini, bălți, lacuri*). Toate apele care se găsesc într-un anumit spațiu formează hidrografia aceluia spațiu.

Toate plantele existente într-un anumit spațiu (*arbori, arbuști, ierburi*) formează vegetația aceluia spațiu. *Animalele sălbatice* care trăiesc într-un spațiu formează fauna aceluia spațiu. Răspândirea vegetației și faunei este condiționată de relief, temperatura aerului, precipitații, soluri.

Pe suprafața Pământului există forme de relief (creste, vârfuri, văi), specii de plante și animale foarte rare. Multe dintre acestea sunt ocrotite prin lege, în cadrul rezervațiilor naturale, deoarece prezintă importanță științifică sau formează peisaje naturale deosebite.

Scrive în casetele și pe spațiile libere de mai jos răspunsurile la următoarele cerințe.

I. Cum se numește:

1. desenul în care dimensiunile spațiului și ale elementelor sale sunt micșorate de mai multe ori?

.....

2. punctul intercardinal situat între est și sud? .....

3. cea mai adâncă și mai întinsă apă stătătoare? .....

4. localitatea în care ne-am născut? .....

5. spațiul extins din jurul localității în care trăiești? .....

Foarte bine: 4-5 răspunsuri corecte; Bine: 2-3 răspunsuri corecte; Suficient: 1 răspuns corect

II. De ce:

1. răsăritul, apusul, miazăzi și miazănoapte se află întotdeauna în aceleași părți ale orizontului?

.....

.....

.....

2. orice hartă conține și o legendă?

.....

.....

.....

3. după zi vine mereu noaptea?

.....

.....

.....

Foarte bine: 3 răspunsuri corecte; Bine: 2 răspunsuri corecte; Suficient: 1 răspuns corect

III. Realizează un text de maximum 10 rânduri despre orizontul local, în care să prezinți caracteristicile observabile naturale și pe cele legate de populație, așezări, activități ale oamenilor.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Foarte bine: text corect; Bine: text corect, dar incomplet; Suficient: text parțial corect sau incomplet.